

Briuselis, 2025 m. birželio 25 d.
(OR. en)

6978/2/25
REV 2 ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2023/0234 (COD)

ENV 145
COMPET 145
SAN 87
MI 136
IND 71
CONSOM 40
ENT 33
FOOD 15
AGRI 94
CODEC 242
PARLNAT

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas:	Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVĄ, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų
	– Tarybos motyvų pareiškimas
	– Tarybos priimta 2025 m. birželio 23 d.

I. IVADAS

1. 2023 m. liepos 5 d. Komisija pateikė Tarybai ir Europos Parlamentui pasiūlymą dėl tikslinio Direktyvos 2008/98/EB (toliau – Atliekų pagrindų direktyva) dalinio pakeitimo, daugiausia dėmesio skiriant atliekų prevencijai ir tvarkymui dviejuose daug išteklių naudojančiuose sektoriuose: tekstilės ir maisto. Pasiūlymas – pagal Europos žaliąjį kursą siektinų rezultatų dalis – grindžiamas tokiomis Komisijos iniciatyvomis kaip Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, strategija „Nuo ūkio iki stalo“ ir ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategija.
2. Direktyvos projektas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 192 straipsniu (įprasta teisėkūros procedūra).
3. Europos Parlamente šio dokumento atžvilgiu vadovaujančiu komitetu paskirtas Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas (ENVI). Europos Parlamentas savo poziciją per pirmąjį svarstymą priėmė 2024 m. kovo 13 d.
4. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę pateikė 2023 m. spalio 25 d.
5. Komisija pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir prie jo pridėtą poveikio vertinimą Aplinkos darbo grupei pateikė 2023 m. liepos 12 d. Aplinkos darbo grupė tęsė pasiūlymo nagrinėjimą iš viso aštuoniuose posėdžiuose. 2024 m. kovo 25 d. Tarybos (aplinka) posėdyje įvyko politiniai debatai dėl tikslinio pakeitimo. 2024 m. birželio 17 d. Taryba priėmė bendrą požiūrį.
6. Vėliau, 2024 m. spalio 22 d. ir 2025 m. vasario 18 d., buvo surengti du neformalūs politiniai trilogai, kuriuose Taryba ir Europos Parlamentas pasiekė preliminarų susitarimą. 2025 m. kovo 19 d. Nuolatinų atstovų komitetas patvirtino galutinį kompromisinį tekstą, dėl kurio buvo preliminariai susitarta 2025 m. vasario 18 d. neformalaus trilogio metu.

7. Europos Parlamento ENVI komitetas už tą patį kompromisinį tekstą palankiai nubalsavo 2025 m. kovo 18 d. Vėliau ENVI komiteto pirmininkas 2025 m. kovo 20 d. laišku informavo Nuolatinį atstovų komiteto pirmininką, kad jei Taryba priims savo poziciją per pirmąjį svarstymą remdamasi sutartu bendru preliminarium susitarimu, plenariniame posėdyje jis rekomenduos per antrąjį svarstymą Parlamente pritarti Tarybos pozicijai be pakeitimų, su sąlyga, kad teksto redakciją patikrins teisininkai lingvistai.

II. TIKSLAS

8. Bendras siūlomo tikslinio pakeitimo tikslas yra dvejopas. Pirma, kalbant apie tekstilės atliekas, pasiūlymu siekiama mažinti poveikį aplinkai ir klimatui, gerinti aplinkos kokybę ir visuomenės sveikatą, kiek tai susiję su tekstilės atliekų tvarkymu laikantis atliekų hierarchijos. Antra, kalbant apie maisto atliekas, pasiūlymu taip pat siekiama sumažinti maisto sistemų poveikį aplinkai ir klimatui, susijusį su maisto atliekų susidarymu, ir toliau užkirsti kelią maisto švaistymui, taip padidinant apsirūpinimo maistu saugumas.

III. PER PIRMAJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

9. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija apima elementus, dėl kurių susitarė abi teisėkūros institucijos.
10. Kalbant apie maisto atliekas, abi teisėkūros institucijos preliminariai susitarė dėl šių pagrindinių elementų:
- i) maisto atliekų mažinimo tikslai yra teisiškai privaloma priemonė, kuria siekiama iki 2030 m. sumažinti maisto atliekų kiekį. Mažinimo normos, nustatytos tiek a) perdirbimo ir gamybos, tiek b) mažmeninės prekybos ir vartojimo, įskaitant restoranus, maitinimo paslaugas teikiančias įstaigas ir namų ūkius, atžvilgiu, išlieka tokios pačios, kaip nustatyta Komisijos pasiūlyme – atitinkamai 10% ir 30%. Ataskaitinis laikotarpis šiems tikslams nustatyti yra 2021–2023 m. metinis vidurkis; valstybėms narėms leidžiama neįtraukti 2020 m., kai maisto atliekų susidarymui didelį poveikį padarė COVID pandemija. Tačiau galimybė lanksčiai naudoti ankstesnius nei 2021 metus yra suteikiama, jei turima reprezentatyvių duomenų ir yra nustatyta metodika. Be to, siekiant padėti valstybėms narėms pasiekti maisto atliekų mažinimo tikslus, atsižvelgiant į turizmo poveikį maisto atliekų susidarymui, įvedamas korekcinis koeficientas, skirtas atsižvelgti į turizmą.

- ii) Atliekant peržiūrą, kurią numatyta atlikti 2027 m. gruodžio 31 d., bus įvertinti 2030 metams nustatyti maisto atliekų mažinimo tikslai. Į nuostatą dėl peržiūros taip pat įtrauktas vertinimas dėl papildomų mažinimo tikslų nustatymo, konkrečiai 2035 m., ir korekcinio koeficiento, taikomo dėl maisto gamybos normų pokyčių, kurie daro poveikį tų tikslų įgyvendinimui, parengimo. Atliekant peržiūrą taip pat bus įvertintas pirminės gamybos vaidmuo mažinant maisto atliekas.

11. Kalbant apie tekstilės atliekas, abi teisėkūros institucijos preliminariai susitarė dėl šių pagrindinių elementų:

- i) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas ir didesnę naudą aplinkai, į taikymo sritį įtraukiamos labai mažos įmonės. Siekiant suteikti tiems subjektams pakankamai laiko pasirengti, direktyvoje nustatytų pareigų taikymas labai mažoms įmonėms tekste atidedamas 12 mėnesių nuo didesnės gamintojo atsakomybės sistemų sukūrimo.
- ii) Nustatytas didesnės gamintojo atsakomybės sistemų sukūrimo įgyvendinimo terminas – 30 mėnesių nuo direktyvos įsigaliojimo. Preliminariu susitarimu valstybėms narėms suteikiama galimybė spręsti ypač greitos ir greitosios mados praktikos klausimą diferencijuojant mokestį pagal didesnės gamintojo atsakomybės sistemas.
- iii) Nustatyta, kad bendroji nuostata dėl peržiūros bus taikoma 2029 m. gruodžio 31 d. ir apims tiek Atliekų pagrindų direktyvą, tiek Sąvartynų direktyvą. Atliekant Atliekų pagrindų direktyvos peržiūrą bus įvertintas didesnės gamintojo atsakomybės sistemų finansinės ir organizacinės atsakomybės veiksmingumas, įskaitant galimybę reikalauti, kad komercinio pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai skirtų finansinį įnašą, galimybę nustatyti tekstilės atliekų prevencijos, surinkimo, parengimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo tikslus ir galimybę pradėti išankstinį mišrių komunalinių atliekų rūšiavimą.

IV. IŠVADA

Tarybos pozicija grindžiama pagrindiniu Komisijos pasiūlymo tikslu ir joje visapusiškai atspindimas kompromisas, pasiektas Tarybos ir Europos Parlamento neformaliose derybose, padedant Komisijai.

Todėl Taryba mano, kad jos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija subalansuotai atspindi derybų rezultatą. Priėmus direktyvos pakeitimą bus sudarytos palankesnės sąlygos mažinti Sąjungos tekstilės ir maisto sektorių poveikį aplinkai ir klimatui, kartu prisidedant prie žiediškesnės ir tvaresnės ekonomikos.
